

حقوق بشر زیر آوار موشک‌ها

یادداشت

حسینی امیری
استاددار فارسی

حمله موشکی آمریکا به مناطق مسکونی لامرد را نمی‌توان صرفاً در چارچوب یک رخدادهای نظامی تحلیل کرد؛ آنچه در این شهر کوچک استان فارس رخ داد، از منظر اصول بنیادین حمایت از غیرنظامیان در محاصرات و حقوق بشر، رویدادی است که نیازمند بررسی دقیق، مستندسازی جامع و پیگیری جدی در مجامع حقوقی بین‌المللی

است. بر اساس شواهد موجود، اهداف مورد اصابت در این حمله شامل محله‌های مسکونی، یک مجموعه ورزشی، مدرسه و مهدکودک بوده است؛ مکان‌هایی که در زمان وقوع حادثه محل حضور کودکان، نوجوانان، زنان و شهروندان عادی بوده و هیچ‌گونه کارکرد نظامی نداشته‌اند. نتیجه این حمله، شهادت و مجروحیت ده‌ها نفر از مردم بی‌گناه از جمله کودکان و نوجوانانی بود که در حال ورزش و بازی بودند. بسیاری از مجروحان همچنان با آثار جسمی و روانی این فاجعه دست‌وپنجه نرم می‌کنند؛ برخی دچار معلولیت‌های دائمی شده‌اند و تعدادی

از کودکان نیز به دلیل آسیب‌های روحی شدید، از فعالیت‌های ورزشی و اجتماعی فاصله گرفته‌اند. روایت‌های انسانی این حادثه، به‌ویژه سرنوشت کودکانی که قربانی این حمله شدند، ابعاد تلخ و تکان‌دهنده آن را بیش از پیش آشکار می‌کند. آنچه بر اهمیت این پرونده می‌افزاید، گزارش‌ها و اظهارات مطرح‌شده درباره نوع تسلیحات به‌کاررفته در این حمله است. براساس اطلاعات منتشرشده، از موشک‌های نسل جدید «PrSM» استفاده شده که نحوه عملکرد و میزان تخریب آنها پرسش‌های جدی را درباره رعایت اصل تفکیک میان اهداف نظامی و

فرماندار لامرد در گفت‌وگو با «ایران»، ابعاد انسانی و حقوقی حمله آمریکا به شهروندان غیرنظامی را تشریح کرد

جزئیات تکان‌دهنده از روز خونین لامرد

در کمتر از یک دقیقه ۴ موشک جدید آمریکا در فاصله ۴۰ متری زمین منفجر شدند و ۷۲۰ هزار ترکش تنگسنتی را بر فراز شهر پراکنده کردند

گزارش

بنیامین معظیبه

گروه ایران زمین

نهم اسفند ۱۴۰۴، تنها هفت ساعت پس از حمله تروریستی آمریکا و رژیم صهیونیستی به مدرسه شجره طیبه میناب، شهرستان لامرد در جنوب استان فارس صحنه یکی از کم‌سابقه‌ترین و در عین حال کمتر روایت‌شده‌ترین جنایات جنگی آن دوره شد؛ حمله‌ای که اهمیت آن نه فقط به شمار قربانیان، بلکه به ماهیت سلاح به کاررفته و شیوه اجرای این عملیات نظامی علیه یک شهر غیرنظامی بازمی‌گردد. در این حمله، یک مجموعه ورزشی، مناطق مسکونی پراهمون آن و فضاهای غیرنظامی مجاور، از جمله محدوده‌ای نزدیک به یک کارخانه و هدف اصابت موشک‌هایی قرار گرفتند که بنا بر گزارش‌ها و تحلیل‌های منتشرشده، از نوع پیکرشه‌های پیشرفته PrSM (Precision Strike Missile) بودند؛ تسلیحاتی که به جای تمرکز بر تخریب نقطه‌ای، با انفجار در ارتفاع پایین و پراکندن حجم عظیمی از ترکش‌های تنگسنتی، برای ایجاد حداکثر آسیب انسانی در گسترده‌ای وسیع طراحی شده‌اند. بر اساس ارزیابی‌های منتشرشده، هریک از

این موشک‌ها قابلیت انتشار بیش از ۸۰ هزار ساچمه یا ترکش تنگسنتی را دارند و چهار موشک شلیک‌شده به لامرد، در مجموع ۷۲۰ هزار ترکش را در مدت زمانی کمتر از یک دقیقه بر فراز بخش کوچکی از شهر پراکنده کردند. پیامد این حمله، شهادت و مجروحیت ده‌ها شهروند غیرنظامی، از جمله کودکان، نوجوانان و بانوان ورزشکار بود؛ افرادی که هیچ‌گونه نقش یا حضور نظامی نداشتند. آنچه حادثه لامرد را به رخدادی متمایز در حافظه جنگ رمضان تبدیل می‌کند، تنها ابعاد انسانی فاجعه نیست، بلکه استفاده از یک سامانه تسلیحاتی پیشرفته با الگوی عملکردی خاص در محیطی کاملاً غیرنظامی است؛ موضوعی که این حمله را به نمونه‌ای قابل تأمل در بررسی ابعاد حقوقی، انسانی و نظامی جنگ تبدیل کرده و ضرورت بازخوانی و ثبت آن در حافظه تاریخی کشور و جهان را دوچندان می‌سازد. حادثه لامرد از این جهت اهمیت ویژه‌ای دارد که فراتر از یک حمله متعارف نظامی، نمونه‌ای از به‌کارگیری یک سامانه تسلیحاتی پیشرفته با الگوی تخریب گسترده در محیطی کاملاً غیرنظامی محسوب می‌شود. به همین دلیل، این رخداد تنها تنها بخشی از حافظه جنگ، بلکه موضوعی قابل بررسی از منظر حقوق بین‌الملل بشردوستانه، مطالعات نظامی و پیامدهای انسانی جنگ است. فرماندار شهرستان لامرد در گفت‌وگو با «ایران» و در تشریح ابعاد حمله تروریستی و

همه قربانیان، عادی بودند. برخی در حیاط منازل خود حضور داشتند، برخی در مسیر تردد روزانه و گروهی نیز در اماکن عمومی و ورزشی بودند. در یکی از ورزش‌ها بودند که پس از شنیدن صدای انفجار خارج شدند و در ادامه در معرض انفجارهای بعدی قرار گرفتند. خوشبختانه بخشی از سازه‌های موجود مانع از وقوع خسارات تلخ و دردناک رقم خورد. علیرضا دربارہ وضعیت امدادرسانی پس از وقوع حمله نیز اظهار کرد: «با توجه به اینکه این حادثه در روز ابتدای جنگ رمضان رخ داد، آمادگی لازم برای مواجهه با چنین حجم گسترده‌ای از مجروحان و شهدا در شهرستان وجود نداشت. اولین مقصد مجروحان، بیمارستان شهرستان بود و کادر درمانی در شرایطی دشوار و کم‌سابقه با حجم بالایی از مصدومان مواجه شدند. بسیاری از مجروحان با جراحات شدید ناشی از اصابت ترکش به مراکز درمانی منتقل شدند و متأسفانه تعدادی از آنان با وجود انجام اقدامات درمانی و جراحی، به دلیل شدت جراحات به شهادت رسیدند.»

وی در پاسخ به این پرسش که چرا ابعاد این حادثه در ماه‌های گذشته کمتر مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است، گفت: «موضوع به‌طور کامل مغفول نماند، اما در آن مقطع، برخی رخداد‌های دیگر که بازتاب

جانیات‌کارانه آمریکا به این شهرستان گفت: «این حادثه تلخ در اولین روز آغاز جنگ و در ادامه تجاوز نظامی صورت‌گرفته از سوی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران رخ داد. بر اساس گزارش‌ها و تحلیل‌های منتشرشده، در این حمله از نوعی مهمات استفاده شد که ویژگی آن با شیوه‌های متعارف تخریب متفاوت بود. در حملات معمول، موشک پس از اصابت به زمین یا ساختمان، موجب تخریب مستقیم سازه و ایجاد آوار می‌شود، اما در این حادثه، انفجارها در ارتفاعی بالاتر از سطح زمین رخ داده و حجم گسترده‌ای از ترکش‌ها به‌صورت شعاعی در محیط اطراف پراکنده شده است.» وی افزود: «به گفته کارشناسان، هریک از این موشک‌ها حاوی هزاران ساچمه و قطعه فلزی به‌صورت ترکش بوده که پس از انفجار در ارتفاع حدود ۴۰ تا ۶۰ متری زمین، محدوده وسیعی را تحت تأثیر قرار داده‌اند. به همین دلیل، خسارات صرفاً محدود به ساختمان‌ها و زیرساخت‌ها نبوده و افرادی که در معابر عمومی، حیاط منازل، داخل خودروها یا حتی درون خانه‌ها حضور داشتند، در معرض اصابت مستقیم ترکش قرار گرفتند.»

فرماندار شهرستان لامرد در گفت‌وگو با «ایران» و در تشریح ابعاد حمله تروریستی و

بین‌المللی گسترده‌تری داشتند، در اولویت پوشش رسانه‌ای و پیگیری‌های حقوقی و دیپلماتیک قرار گرفتند. طبیعی بود که دستگاه دیپلماسی و نهادهای مسئول برای طرح موضوع در مجامع بین‌المللی، بر حقوق بشر استفاده شود. در همین راستا، هیأت‌هایی از نهادهای بین‌المللی از جمله نمایندگان مرتبط با حوزه‌های بشردوستانه و حقوقی از منطقه بازدید و بررسی‌های میدانی انجام دادند. «دستگاه قضایی نیز برای تمامی شهدا و جانیان این حادثه به‌صورت فوری پرونده‌ها را تشکیل داد و پرونده‌ها را با جدیت ادامه دهند تا ابعاد حادثه به‌صورت دقیق در مجامع بین‌المللی مطرح و حقوق آسیب‌دیدگان و خانواده‌های شهدا و جانبازان استیفا شود.»

گزارش‌ها و شواهد متعدد، زمینه برای پیگیری جدی‌تر این جنایت فراهم شده است. هدف این است که از ظرفیت‌های حقوقی و بین‌المللی برای اثبات ابعاد این حمله و پیگیری موارد مرتبط با نقض حقوق بشر استفاده شود. در همین راستا، هیأت‌هایی از نهادهای بین‌المللی از جمله نمایندگان مرتبط با حوزه‌های بشردوستانه و حقوقی از منطقه بازدید و بررسی‌های میدانی انجام دادند. «دستگاه قضایی نیز برای تمامی شهدا و جانیان این حادثه به‌صورت فوری پرونده‌ها را تشکیل داد و پرونده‌ها را با جدیت ادامه دهند تا ابعاد حادثه به‌صورت دقیق در مجامع بین‌المللی مطرح و حقوق آسیب‌دیدگان و خانواده‌های شهدا و جانبازان استیفا شود.»

روایت «ایران» از جزئیات شهادت «ریاب دهدشتی»، بانوی کادر درمانی که در حیاط منزل و کنار دخترش به شهادت رسید

قرآن در دست آسمانی شد

صدای انفجار آن قدر مهیب بود که «صبا محسنی» مسئول روابط عمومی بیمارستان حاج محمود حاج حیدر شهرستان لامرد، در اولین لحظات حتی توانست تشخیص دهد چه اتفاقی رخ داده است. او عصر حمله تروریستی و جانیات‌کارانه آمریکا به شهرستان لامرد (نهم اسفند ۱۴۰۴) در منزل استراحت می‌کرد. صدای انفجار را شنید، اما گمان کرد شاید حادثه‌ای معمولی رخ داده باشد. با شنیدن انفجارهای بعدی، نگرانی جای تردید را گرفت. به سراغ دخترش رفت؛ او آرام روی تخت خوابیده بود. سراسیمه با همسرش تماس گرفت. او که در نزدیکی محل حادثه حضور داشت، تنها توانست چند کلمه کوتاه بر زبان بیاورد و از شکسته شدن شیشه‌های خودرویش خبر دهد. دقایقی بعد که به خانه رسید، آثار حادثه بر خودرو کاملاً آشکار بود؛ شیشه‌ها شکسته و بخشی از سقف خودرو آسیب دیده بود. او بدون توضیح اضافی گفت: «باید به بیمارستان برویم. آنجا به کمک نیاز دارند.»

«صبا محسنی» آنچه پس از ورود به بیمارستان دید، فراتر از هر صحنه‌ای بود که در سال‌های خدمتش تجربه کرده بود. مجروحان بی‌درپی وارد می‌شدند، خانواده‌ها با اضطراب عزیزان خود را جست‌وجو می‌کردند و کادر درمان با تمام توان در حال امدادرسانی بودند. او به «ایران» می‌گوید: «حجم بالای مصدومان و شدت جراحات، فضای بیمارستان را به صحنه‌ای از اضطراب، اشک‌ها و تلاش بی‌وقفه تبدیل کرده بود. او که سال‌ها در حوزه روابط عمومی فعالیت کرده و به ثبت و مستندسازی حوادث عادت داشت، می‌گوید در آن دقایق اول حتی توان گرفتن عکس و تهیه گزارش را نداشت؛ همه چیز آن قدر ناگهانی و سنگین بود که تنها به چهره‌های مبهوت و چشم‌های نگران ابرافرش نگاه می‌کرد.»

اما در میان همه تلخی‌های آن روز، خبری بیش از هر چیز قلب کارکنان بیمارستان را به درد آورد: خبر شهادت «ریاب دهدشتی»، کارشناس رادیولوژی بیمارستان حاج محمود حاج حیدر لامرد. «صبا محسنی» از او به عنوان بانویی پرتلاش، متعهد و مهربان یاد می‌کند؛ در کنار همکاری‌اش با اخلاقی نیکو و روحیه‌ای مسئولانه خدمت کرده بود و هیچ‌گاه در پی دیده شدن نبود. آن روز، «ریاب» پس از پایان کار به خانه بازگشته بود. روز بود و ساعتی مانده به افطار، در حیاط منزل کنار دخترش نشست و قرآن می‌خواند. فضای خانه آرام بود و هیچ نشانه‌ای از فاجعه‌ای که در راه بود، دیده نمی‌شد. ناگهان انفجاری مهیب رخ داد و لحظاتی بعد ترکش‌های بزرگ به سمت مناطق مسکونی پرتاب شدند. یکی از ترکش‌ها مستقیماً به سینه ریاب اصابت و او را بشدت مجروح کرد. ترکش دیگری نیز به پای دخترش برخورد کرد و کودک آسیب دید.

«مهدی قاسمی» همسر ریاب، در میان آن آشوب هولناک تلاش کرد خانواده‌اش را نجات دهد. او دختر و همسر مجروحش را به بیمارستان رساند؛ جایی که در آن لحظات مملو از مجروحان و همراهان نگران بود. راه‌روها و بخش‌ها از ازدحام جمعیت پر شده بود. او همسر و فرزندش را به پرستاران سپرد تا تحت درمان قرار گیرد و سپس به بخش رادیولوژی رفت؛ همان بخشی که همسرش سال‌ها در آن خدمت کرده بود. تا ساعت‌ها در بیمارستان ماند و در کنار همکاری‌اش به رسیدگی به وضعیت مجروحان کمک کرد، در حالی که اندوهی بزرگ آرام‌آرام بر زندگی‌اش سایه می‌انداخت. شب هنگام، وقتی که تب و تاب اولیه خبر فرسوش، واقعیت تلخ و اندوهبار روی واقعی خود را نشان داد. مردی که ساعتی قبل برای نجات جان خانواده‌اش تلاش می‌کرد، اکنون باید برای همسر شهیدش عزاداری کند. همکاران ریاب نیز در بهت عمیقی فرو رفته بودند. برای آنان، از دست دادن ریاب تنها فقدان یک همکار نبود؛ از دست دادن عضوی از خانواده‌ای بود که سال‌ها در کنارشان زندگی و خدمت کرده بود. «صبا محسنی» مسئول روابط عمومی بیمارستان حاج محمود حاج حیدر، می‌گوید: «هرچند آن روز با صحنه‌های فراوانی از درد، جراحات و اندوه همراه بود، اما نام «ریاب دهدشتی» پیش از هر چیز در ذهن مانده است؛ زنی روزه‌دار که در کنار فرزندش و در حیاط خانه خود نشست و تنها چند لحظه بعد، قربانی خشونت تروریستی و جانیات‌کارانه دشمن شد.» روایت زندگی و شهادت «ریاب دهدشتی» و دیگر شهدای لامرد، تصویری از مظلومیت مرده‌ای است که دور از میدان نبرد، در خانه‌های خود هدف قرار گرفتند و خاطره‌شان برای همیشه در حافظه این شهرستان ماندگار شد.

«احمدرضا اسدی نژاد»، با «ایران» از نحوه شهادت خواهرش و جراحات شدید فرزندان او گفت

مادری که مقابل چشمان سه فرزندش پر کشید

نهم اسفند ۱۴۰۴، «لامرد» روزی آرام و معمولی را سپری می‌کرد. هنوز عقربه‌های ساعت به ۵ عصر نرسیده بود و زندگی در کوچه‌ها و خیابان‌های شهر با روال همیشه‌گی خود جریان داشت؛ کودکان سرگرم بازی بودند، خانواده‌ها در رفت‌وآمد بودند. اما این آرامش ناگهان با صدای انفجارهایی مهیب در هم شکست. چهار موشک در نقاط مختلف شهر فرود آمد و بخش‌هایی از مناطق مسکونی را هدف قرار داد. در چشم برهم‌زدنی، صدای خنده کودکان جای خود را به فریاد داد. دود، آتش و آژیر خودروهای امدادی داد. در این جنایت و آشوب پس از آن، تعداد زیادی از خانواده‌ها تنها در چند ثانیه، با یکی از تلخ‌ترین روزهای زندگی خود روبه‌رو شدند.

«احمدرضا اسدی نژاد»، فرزند شهید و برادر یکی از شهدای این حمله تروریستی آمریکا به شهرستان «لامرد»، با صدایی آمیخته به اندوه و ناپاوری، لحظات دردناک و تلخ آن روز را برای «ایران» روایت می‌کند. او می‌گوید: «همان روز خواهرم (زهره) همراه سه فرزندش جلوی در خانه ایستاده بودند. هیچ اتفاق خاصی در جریان نبود. بچه‌ها کنار مادرشان بودند و مثل هر روز مشغول زندگی خودشان. ناگهان صدای انفجارها بلند شد و چند موشک به اطراف منطقه اصابت کرد. یکی از انفجارها در فاصله‌ای حدود ۲۰ متر از محل حضور آنها رخ داد و ترکش‌های آن به سمت مردم پرتاب شد. «زهره اسدی نژاد» ۳۳ ساله و مادر سه فرزند به نام‌های نازنین زهرا ۱۲ ساله، فاطمه زهرا ۱۰ ساله و امیرحسین ۶ ساله بود. به گفته احمدرضا اسدی نژاد، ترکش‌های ناشی از انفجار به سینه و پهلو خواهرش اصابت کرد و هر سه کودک نیز مجروح شدند. در چند ثانیه، صحنه‌ای که تا لحظاتی پیش محل حضور یک خانواده بود، به تصویری از وحشت و خون‌ریزی تبدیل شد. کودکان روی زمین افتاده بودند و مادر با جراحاتی عمیق، اما نگران به فرزندانش خیره شده بود.

نخستین فردی که خود را در محل رساند، مادر خانواده بود؛ زنی که به دلیل تجربه کارهای امدادی و پرستاری، تلاش کرد در همان دقایق ابتدایی جان عزیزانش را نجات دهد. او دختر و نوه‌هایش را سوار خودرو کرد و به سمت بیمارستان حرکت کرد. اما شدت جراحات ویژه در مورد «امیرحسین» ۶ ساله، لحظه به لحظه بیشتر خود را نشان می‌داد. خون‌ریزی شدید این کودک وضعیت وخیم مادر، نگرانی‌ها را دوچندان کرده بود. احمدرضا زمانی، دایی بچه‌ها، به بیمارستان رسید که خواهرش به اتاق عمل منتقل شده بود. فضای بیمارستان مملو از اضطراب و آشفتگی ناشی از هجوم مجروحان بود. او به «ایران» می‌گوید: «تنها چند دقیقه بعد توانست از پشت در اتاق، ناگهی به داخل اتاق بیندازد. همان نگاه کوتاه کافی بود تا

دسته بندی	تعداد	جزئیات
شهادت حمله تروریستی	۲۳ نفر	۱۵ مرد، ۸ زن
شهادت دانش‌آموز	۴ نفر	۱۷٪ کل شهدا
شهادت کودک	۱ نفر	کودک ۲ ساله
مجروحان کل	۱۲۸ نفر	۶۹ مرد، ۵۹ زن
مجروحان زیر ۱۵ سال	حدود ۶۴ نفر (۵۰٪)	از کل مجروحان
مجروحان در حال درمان	بیش از ۶۴ نفر (بیش از ۵۰٪)	از کل مجروحان

با «ایران»، با ارائه گزارشی از آمار شهدای جنگ رمضان در این شهرستان گفت: «در جریان حمله تروریستی و جانیات‌کارانه آمریکا به شهرستان، ۲۳ نفر به شهادت رسیدند که شامل ۸ زن و ۱۵ مرد بودند. از میان شهدا، ۴ نفر دانش‌آموز و یک کودک دو ساله نیز حضور داشتند و سایر شهدا را بزرگسالان تشکیل می‌دادند.» وی افزود: «در این حوادث همچنین ۱۲۸ نفر مجروح شدند که از این تعداد ۵۹ نفر زن و ۶۹ نفر مرد هستند.» به گفته او، حدود ۵۰ درصد مجروحان را افراد زیر ۱۵ سال تشکیل می‌دهند و مابقی بزرگسالان هستند. رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان لامرد با اشاره به وضعیت درمانی مجروحان اظهار کرد: «بیش از ۵۰ درصد از مجروحان همچنان در حال طی مراحل درمانی هستند.»

۲۳ شهید و ۱۲۸ مجروح در حمله تروریستی آمریکا

نیمی از مجروحان جنایت لامرد کمتر از ۱۵ سال سن دارند

در جریان حمله تروریستی و جانیات‌کارانه آمریکا به شهرستان لامرد، شمار قابل توجهی از شهروندان بی‌گناه، قربانی شدند؛ مردمی که در خانه‌ها، خیابان‌ها و زندگی روزمره خود هدف قرار گرفتند و ناگهان در میان انفجارها، امنیت و جانشان را از دست دادند. طبق گفته رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان لامرد به «ایران»، بخش مهمی از قربانیان حمله تروریستی دشمن را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند و همچنان بیش از نیمی از مجروحان در حال طی مراحل درمان هستند. این رخداد، تصویری تلخ از آسیب گسترده به غیرنظامیان در این منطقه بر جای گذاشته است. عباس بزرگر، رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان لامرد در گفت‌وگو

